

Сборник съдебна практика

Дело C-23/14

Post Danmark A/S
срещу
Konkurrencerådet

(Преюдициално запитване,
отправено от Sø- og Handelsretten)

„Преюдициално запитване — Член 82 ЕО — Злоупотреба с господстващо положение — Пазар на доставката на масови пощенски пратки — Пряка пощенска реклама — Схема за отстъпки със задна дата — Отстраняващ ефект — Критерий за равностойния по ефикасност конкурент — Степен на вероятност и тежест на антиконкурентните последици“

Резюме — Решение на Съда (втори състав) от 6 октомври 2015 г.

1. *Господстващо положение — Злоупотреба — Договори за доставка на масови пощенски пратки, съдържащи схема за отстъпки със задна дата, направени под условие и предоставени за дълъг период — Характер на злоупотреба, който включва отстраняващ ефект — Критерии за преценка*

(член 82 ЕО)

2. *Господстващо положение — Злоупотреба — Понятие — Обективно понятие, отнасящо се до поведението, което е от естество да въздейства на структурата на пазара и вследствие на което се препятства поддържането или развитието на конкуренцията*

(член 82 ЕО)

3. *Господстващо положение — Злоупотреба — Отстъпки за количество — Отстъпки за лоялност — Съответни квалификации — Договори за доставка на масови пощенски пратки, съдържащи схема за отстъпки със задна дата, направени под условие и предоставени за дълъг период — Характер на злоупотреба — Критерии за преценка*

(член 82 ЕО)

4. *Господстващо положение — Злоупотреба — Недискриминационни отстъпки — Липса на последици върху евентуален отстраняващ ефект*

(член 82 ЕО)

5. *Господстващо положение — Злоупотреба — Обективна обосновааност — Условия — Обхват на тежестта на доказване*

(член 82 ЕО)

6. *Господстващо положение — Злоупотреба — Възможност за ограничаване на конкуренцията и отстраняващ ефект — Критерии за преценка — Задължение за използване на критерия за равностойния по ефикасност конкурент — Липса*

(член 82 ЕО)

7. *Господстващо положение — Злоупотреба — Антиконтурентни последици — Достатъчен характер на потенциални последици — Действително или вероятно отстраняване на конкурентите — Критерии за преценка*

(член 82 ЕО)

8. *Господстващо положение — Злоупотреба — Антиконтурентни последици — Изискване за сериозен или значителен характер — Липса*

(член 82 ЕО)

1. За да се определи дали схема за отстъпки, решението за които е взето в рамките на договори за доставка на масови пощенски пратки, сключени между предприятие с господстващо положение и неговите клиенти, която схема се характеризира със:

— скала, включваща ставки от 6 % до 16 %,

— отстъпка под условие, в смисъл че в края на референтния период предприятието с господстващо положение извършва корекция, когато подадените количества пратки не съвпадат с първоначално прогнозираните

— прилагане със задна дата, в смисъл че когато първоначално установеният праг за пратките бъде надвишен, ставката на определената в края на годината отстъпка се прилага за всички подадени през съответния период пратки, а не единствено за тези, които надвишават прогнозирания първоначално праг,

и се прилага от предприятие с господстващо положение, може да има отстраняващ ефект на пазара в нарушение на член 82 ЕО, следва да се проверят всички обстоятелства по случая, и в частност критериите и условията за предоставяне на отстъпките, обхватът на господстващо положение на съответното предприятие и конкретните условия на конкуренцията на релевантния пазар. Обстоятелството, че тази схема за отстъпки обхваща по-голямата част от клиентите на пазара, може да представлява полезно указание за мащаба на тази практика и за нейното отражение на пазара, които могат да увеличат вероятността за отстраняващ антиконтурентен ефект.

В това отношение, на първо място, договорните задължения, които имат контрагентите на предприятието с господстващо положение, и упражняваният върху тях натиск, могат да са особено силни, когато отстъпката не зависи единствено от нарастването на покупките на продуктите на предприятието, реализирани от тези контрагенти през отчетния период, а обхваща и всички тези покупки. По този начин дори и относително скромно изменение в продажбите на продуктите на предприятието с господстващо положение има несъразмерно големи последици за контрагентите. Характерно е за всяка схема за отстъпки, предоставяни в зависимост от продадените количества през относително дълъг референтен период, че за купувача натискът да реализира необходимия оборот, за да получи предимството или за да не претърпи загубата, предвидена за целия период, се увеличава в края на референтния период. Следователно такава схема за отстъпки може да позволи на предприятието с господстващо положение да обвърже по-лесно собствените си клиенти към себе си и да привлече клиентите на своите конкуренти и така да засмуче към себе си част от търсенето на съответния пазар,

която не е обхваната от монопола. Това засмукващо действие се усилва още повече, когато отстъпките се прилагат еднакво както за оспорваната, така и за неоспорваната част от търсенето, което попада в обхвата на законово установения монопол.

На второ място, притежаването на особено голям пазарен дял поставя предприятието, което го държи, в позиция на силата, която го прави задължителен партньор и му гарантира независимо поведение. При тези условия за конкурентите на това предприятие е много трудно да покачат цените при наличие на отстъпки, основани на общия обем на продажбите. Поради чувствително по-големия си пазарен дял предприятието с господстващо положение по правило представлява неизбежен търговски партньор на пазара.

При тези обстоятелства използвана от предприятие схема за отстъпки, която, без да обвързва с формално задължение клиентите към себе си, при все това цели да затрудни снабдяването на тези клиенти от конкурентни предприятия, има отстраняващ антиконкурентен ефект.

(вж. т. 23—25, 33—35, 40, 42, 50; т. 1 от диспозитива)

2. Вж. текста на решението.

(вж. т. 26)

3. В случай на отстъпки, които предприятие с господстващо положение предоставя на своите клиенти, за разлика от отстъпката за количество, свързана единствено с обема на покупките, извършени от съответния производител, която отстъпка поначало не може да наруши член 82 ЕО, отстъпка за лоялност, чиято цел е да попречи, чрез предоставянето на финансови предимства, на снабдяването на клиентите от конкурентни производители за всички свои нужди или за по-голямата част от тях, представлява злоупотреба по смисъла на този член. В това отношение схема, която не е съчетана със задължение или обещание на купувачите да се снабдяват изключително или за определено количество от нуждите си от предприятие с господстващо положение, се отличава от такива отстъпки за лоялност.

Схема за отстъпки не може да се счита просто за отстъпка за количество, доколкото въпросните отстъпки се правят не за всяка отделна поръчка, което така да съответства на реализирани от доставчика икономии на разходи, а зависи от всички направени през даден период поръчки. При тези условия, за да се определи дали предприятието в господстващо положението е злоупотребило с него, прилагайки такава схема за отстъпки, следва да се преценят всички обстоятелства, и по-специално критериите и условията за предоставяне на отстъпката, и да се изследва дали чрез предимство, което не почива на никаква обосноваваща го икономическа престация, с отстъпката се цели да се отнеме или да се ограничи възможността на купувача да избира източниците си на снабдяване, да се препречи достъпът на конкурентите до пазара, да се прилагат различни условия по отношение на еквивалентни сделки с търговските партньори или да се укрепва господстващото положение, като се нарушава конкуренцията.

(вж. т. 27—29 и 64)

4. Вж. текста на решението.

(вж. т. 38)

5. Вж. текста на решението.

(вж. т. 47—49)

6. От член 82 ЕО не може да се изведе правно задължение констатацията за злоупотреба със схема за отстъпки, прилагана от предприятие с господстващо положение, винаги да се основава на критерия за равностойния по ефикасност конкурент. Този извод обаче не трябва да води до това да се изключва по принцип използването на критерия за равностойния по ефикасност конкурент при делата, в които се проверява дали схема за отстъпки съответства на член 82 ЕО.

Все пак в ситуация, която се отличава с това, че предприятието с господстващо положение притежава много голям пазарен дял, както и структурни предимства, предоставени на това предприятие по-специално в рамките на законоустановения монопол, който обхваща много голяма част от засегнатия пазар, не е релевантно прилагането на критерия за равностойния по ефикасност конкурент, доколкото поради структурата на пазара появата на равностоеен по ефикасност конкурент е практически невъзможна.

Освен това на пазар, достъпът до който е защитен от сериозни бариери, присъствието на по-малко ефикасен конкурент би могло да допринесе за увеличаване на конкурентния натиск на този пазар и така да упражни принуда върху поведението на предприятието с господстващо положение.

Така критерият за равностойния по ефикасност конкурент трябва да се разглежда като един от инструментите за преценка дали на пазара има злоупотреба от страна на предприятие с господстващо положение в контекста на схема за отстъпки.

(вж. т. 57—62; т. 2 от диспозитива)

7. В приложното поле на член 82 ЕО попадат само предприятията с господстващо положение, чието поведение може да има антиконкурентни последици на пазара. В това отношение, когато се преценява дали схема за отстъпки може да ограничи конкуренцията, трябва да се вземат предвид всички релевантни обстоятелства, и по-специално условията и критериите, според които се предоставят отстъпките, броят на съответните клиенти и характеристиките на пазара, на който действа предприятието с господстващо положение. Целта на подобна преценка е да определи дали поведението на предприятието с господстващо положение води до действителното или вероятно отстраняване на конкурентите, увреждайки конкуренцията и поради това интересите на потребителите.

(вж. т. 67—69, 74; т. 3 от диспозитива)

8. Що се отнася до сериозния или значителен характер на антиконкурентните последици, макар да е вярно, че самата констатация за наличие на господстващо положение не съдържа какъвто и да било упрек към засегнатото предприятие, поведението на такова предприятие може да породи злоупотреба с господстващото му положение, тъй като конкурентната структура на пазара е вече отслабена. Така предприятието с господстващо положение носи особена отговорност да не засяга със своето поведение ефективната и ненарушена конкуренция на вътрешния пазар.

Освен това, доколкото конкурентната структура на пазара е вече отслабена поради присъствието на предприятието с господстващо положение, всяко допълнително ограничение на тази конкурентна структура може да представлява злоупотреба с господстващо положение.

От това следва, че не е обосновано установяването на праг за значителност (*de minimis*), за да се определи дали на пазара има злоупотреба от предприятие с господстващо положение. Всъщност тази антиконкурентна практика поради самото си естество е в състояние да предизвика ограничения на конкуренцията, които не са незначителни, и дори да елиминира конкуренцията на пазара, на който действа съответното предприятие.

(вж. т. 70—74; т. 3 от диспозитива)